

Εσθονίας Στέφανος: “Το Πατριαρχείο Μόσχας έχει φέρει σε πολύ δύσκολη θέση όλους τους Ορθόδοξους Χριστιανούς”

[Οικουμενικό Πατριαρχείο](#) / [Εκκλησία της Εσθονίας](#) / [Οικουμενικό Πατριαρχείο](#)

Ανυποχώρητος στις προσπάθειες τις οποίες καταβάλει να βρεθεί λύση και να εκτονωθούν οι εντάσεις με την Εσθονική Ορθόδοξη Χριστιανική Εκκλησία υπό το Πατριαρχείο Μόσχας, δήλωσε σε συνέντευξή του ο Μητροπολίτης Ταλλίνης και πάσης Εσθονίας [κ. Στέφανος](#).

Ο επικεφαλής της Αυτόνομης Ορθόδοξης Εκκλησίας της Εσθονίας, [σε συνέντευξή του στο ERR](#), αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, στον νόμο “Περί εκκλησιών και ενοριών”, αλλά και στις δύο προτάσεις τις οποίες έχει καταβάλει προς την ρωσική πλευρά για να βρεθεί λύση στο ζήτημα. Ωστόσο, όπως τονίζει η τελευταία δεν έχει δείξει κανένα ενδιαφέρον να λάβει μέρος σε συζήτηση για τις προτάσεις.

Παράλληλα, δήλωσε κουρασμένος από το μίσος και τη συκοφαντία και από όλα όσα έχουν ειπωθεί λέγοντας ότι το Πατριαρχείο Μόσχας μας έχει φέρει τους Ορθόδοξους Χριστιανούς σε πολύ δύσκολη θέση. “Η Ορθοδοξία έχει βρεθεί σε δύσκολη θέση όχι μόνο εδώ, αλλά και στην Ουκρανία. Ως Χριστιανοί και Ορθόδοξοι πιστοί, η κύρια αποστολή μας στην κοινωνία είναι να οικοδομήσουμε την ειρήνη και να φέρουμε τους ανθρώπους κοντά — όχι να υποκινήσουμε άγχος ή να δημιουργούμε διχασμό”, είπε χαρακτηριστικά.

Ο νόμος

Ο Μητροπολίτης κ. Στέφανος ανέφερε ότι ο νόμος είναι απολύτως απαραίτητος και πιστεύει ότι πρέπει οπωσδήποτε να εγκριθεί, για δύο βασικούς λόγους. “Από γεωπολιτικής άποψης, όταν κοιτάμε την Ευρώπη, βλέπουμε πόσες απειλές υπάρχουν αυτή τη στιγμή — ειδικά στη Βόρεια Ευρώπη και σε αυτήν την περιοχή. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα επειδή μοιραζόμαστε σύνορα με μια γειτονική χώρα που κάθε άλλο παρά φιλική είναι. Το ζήτημα δεν αφορά μόνο την Ουκρανία. Πρέπει επίσης να λάβουμε υπόψη τις απειλές που στρέφονται κατά των χωρών της Βαλτικής, συμπεριλαμβανομένης της δικής μας χώρας. Σε όλη την Ευρώπη, βλέπουμε αυξανόμενη ανησυχία για την εθνική ασφάλεια. Το νομικό σύστημα και η νομική συμπεριφορά μιας χώρας δεν μπορούν μόνο να αντιδρούν στις άμεσες συνθήκες — πρέπει επίσης να βλέπουν προληπτικά το μέλλον και να προετοιμάζονται για ό,τι μπορεί να συμβεί”, είπε, Ξεκαθαρίζοντας τη θέση του ο Σεβασμιώτατος δήλωσε ότι η υποστήριξή του δεν αφορά την υποστήριξη της κυβέρνησης, αλλά αφορά την υποστήριξη του νόμου και της δικαιοσύνης. “Πιστεύω ότι το κράτος υιοθετεί επί του παρόντος τη σωστή, δίκαιη και προοδευτική προσέγγιση. Αυτό δεν είναι μόνο ένα ζήτημα για την Εσθονία — αφορά όλη την Ευρώπη. Θα δούμε πώς θα εξελιχθούν τα πράγματα και ποιες θα είναι οι τελικές αποφάσεις για αυτόν τον νόμο”.

Εχθές, [όπως έγραψε το ope.gr](#), με 68 ψήφους υπέρ και 17 κατά, η ολομέλεια του Κοινοβουλίου της Εσθονίας ενέκρινε σε τρίτη ανάγνωση την αναθεωρημένη εκδοχή των τροπολογιών στον Νόμο «Περί εκκλησιών και ενοριών». Οι τροπολογίες στοχεύουν να διασφαλίσουν ότι οι θρησκευτικές δομές που

λειτουργούν στην Εσθονία δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για υποκίνηση μίσους ή βίας εναντίον άλλης χώρας, εθνικότητας, θρησκείας, παραδόσεων ή αξιών. Σύμφωνα με τη νομοθεσία της Εσθονίας, το νομοσχέδιο παραπέμπεται στον Πρόεδρο της χώρας για τελική επικύρωση και δημοσίευση. Υπενθυμίζεται ότι το Κοινοβούλιο της Εσθονίας ενέκρινε για πρώτη φορά τις τροπολογίες στις 9 Απριλίου. Ωστόσο ο Πρόεδρος της Εσθονίας Άλαρ Καρίς [είχε αρνηθεί να υπογράψει τις τροπολογίες στον Νόμο «Περί εκκλησιών και ενοριών»](#) καθώς είχε τονίσει ότι είναι αντίθετες με το Σύνταγμα της χώρας.

Ο Μητροπολίτης Εσθονίας σε ερώτηση για το εάν είναι δίκαιη η εμπλοκή του κράτος σε ένα θέμα το οποίο αφορά τις σχέσεις της Εσθονικής Ορθόδοξης Χριστιανικής Εκκλησίας με το Πατριαρχείο Μόσχας, απάντησε: *“Από όσο καταλαβαίνω, αυτός ο νόμος αφορά μόνο την εθνική ασφάλεια. Είναι σαφές ότι κανείς δεν έχει το δικαίωμα να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια του κράτους. Το Υπουργείο Εσωτερικών και διάφοροι υπουργοί Εσωτερικών έχουν δηλώσει ότι η ύπαρξη οποιασδήποτε εκκλησίας δεν απειλείται. Εάν τεθεί σε ισχύ αυτός ο νόμος — είτε τώρα είτε στο μέλλον — όλοι, συμπεριλαμβανομένων των εκκλησιών και των πολιτών, θα είναι υποχρεωμένοι να ακολουθούν τις αρχές του. Δεν μπορούμε να επιτρέψουμε μια κατάσταση όπου η εθνική ασφάλεια απειλείται μέσω ή υπό την κάλυψη μιας θρησκευτικής οργάνωσης. Ήδη βλέπουμε αυτή την αλλαγή νοοτροπίας σε όλη την Ευρώπη, όπου έχει επισημανθεί σε διάφορα μέρη πώς το Πατριαρχείο Μόσχας, σε συνεργασία με το ρωσικό κράτος, υπονομεύει την ασφάλεια άλλων χωρών και παρεμβαίνει τόσο στην πολιτική όσο και στη δημόσια ζωή. Δεν μπορούμε να δεχτούμε μια κατάσταση όπου η ελευθερία της θρησκείας αξιοποιείται για να σπείρει σύγχυση και χάος. Με άλλα λόγια — ο νόμος είναι νόμος και πρέπει να τον σεβόμαστε. Ως θρησκευτικές οργανώσεις και εκκλησίες, έχουμε καθήκον να παραμένουμε εκκλησίες και να εκπληρώνουμε την αποστολή των χριστιανικών εκκλησιών — όχι να παίζουμε πολιτικά παιχνίδια ούτε να εμπλεκόμαστε σε χειραγώγηση”.*

“Το Πατριαρχείο Μόσχας έχει φέρει σε πολύ δύσκολη θέση όλους τους Ορθόδοξους Χριστιανούς”

Για το εάν θα υπάρξουν αλλαγές ως προς την αντιμετώπιση των πιστών σε περίπτωση που τεθεί σε ισχύ ο νόμος, ο Μητροπολίτης Στέφανος εξέφρασε την άποψη ότι ουδεμία αλλαγή θα υπάρξει.

Μιλώντας για τη στάση Επισκόπου που δήλωσε ότι δεν είναι διατεθειμένος να

διακόψει τις σχέσεις με το Πατριαρχείο Μόσχας σε περίπτωση που ο νόμος περάσει, είπε: “Εάν δεν διακόψουν τους κανονικούς τους δεσμούς με το Πατριαρχείο Μόσχας, τότε τίθεται το ερώτημα: ποια θα είναι η θέση τους από νομικής και νομοθετικής άποψης; Είναι σαφές ότι θα υπάρξουν τόσο κοινωνικές όσο και νομικές συνέπειες” και πρόσθεσε ότι: “Αυτός ο νόμος δεν στοχεύει μόνο σε μία εκκλησία. Ισχύει για όλους — τόσο σε θρησκευτικά ιδρύματα όσο και, γενικότερα, σε μη θρησκευτικές οργανώσεις — που θα μπορούσαν να αποτελέσουν απειλή για την εθνική ασφάλεια μέσω των δραστηριοτήτων τους. Οι υπηρεσίες ασφαλείας γνωρίζουν καλά πώς η Ρωσία και το Πατριαρχείο Μόσχας χρησιμοποιούν τοπικές εκκλησίες και οντότητες εκτός Ρωσίας για να προβάλλουν την επιρροή τους και να επιτύχουν τους στόχους τους”.

Στη συνέντευξη την οποία παραχώρησε στο εσθονικό μέσο ο Μητροπολίτης Στέφανος εμφανίστηκε κουρασμένος από το μίσος και τη συκοφαντία και από όλα όσα έχουν ειπωθεί. “Πρέπει να παραδεχτώ ότι το Πατριαρχείο Μόσχας μας έχει φέρει εμάς τους Ορθόδοξους Χριστιανούς σε πολύ δύσκολη θέση. Η Ορθοδοξία έχει βρεθεί σε δύσκολη θέση όχι μόνο εδώ, αλλά και στην Ουκρανία. Ως Χριστιανοί και Ορθόδοξοι πιστοί, η κύρια αποστολή μας στην κοινωνία είναι να οικοδομήσουμε την ειρήνη και να φέρουμε τους ανθρώπους κοντά — όχι να υποκινήσουμε άγχος ή να δημιουργούμε διχασμό. Ως επικεφαλής της Εσθονικής Αποστολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, είμαι πολύ ανστηρός με όλους τους κληρικούς των οποίων οι πράξεις ή τα λόγια αποκλίνουν από το πνεύμα του Ευαγγελίου. Δεν μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε το ιερό βήμα και τον άμβωνα για τίποτα άλλο εκτός από αυτό που μας καλεί το Ευαγγέλιο και το πνεύμα του”.

Οι προτάσεις του Μητροπολίτη Στεφάνου για λύση στο πρόβλημα

Ο Σεβασμιώτατος ρωτήθηκε και για το πώς μπορεί η Αυτόνομη Εκκλησία της Εσθονίας και ο ίδιος προσωπικά να δώσουν λύση και να εκτονωθεί η κατάσταση. Είπε ότι έχει κάνει δύο προτάσεις στην Εσθονική Χριστιανική Ορθόδοξη Εκκλησία. “Η πρότασή μου αφορά τη δημιουργία ενός βικαριάτου. Φυσικά, ο όρος βικαριάτο έχει μια συγκεκριμένη σημασία, αλλά χρησιμοποιώντας τον εδώ, τον έχω επεκτείνει πέρα από τον συνήθη ορισμό του”, ανέφερε.

“Η πρώτη μου ανησυχία ήταν πώς να βοηθήσω τους αδελφούς μας Ορθόδοξους Χριστιανούς από τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία να διατηρήσουν την αναγνώρισή τους στην κοινωνία — ειδικά σε περίπτωση που η Εσθονική Χριστιανική Ορθόδοξη Εκκλησία αποφασίσει να διακόψει τους τρέχοντες δεσμούς της. Το κράτος δεν μπορεί να βοηθήσει σε αυτό, επειδή ενώ μπορεί να αντιμετωπίσει νομικά ζητήματα, δεν μπορεί να παρέμβει σε εκκλησιαστικά ή κανονικά ζητήματα. Σύμφωνα με το καταστατικό των Ορθόδοξων εκκλησιών μας εδώ στην Εσθονία, είμαστε, αφενός, υποχρεωμένοι να σεβόμαστε και να ακολουθούμε τους νόμους του κράτους και, αφετέρου, να παραμένουμε υπάκουοι και σε κοινωνία με την

εκκλησιαστική μας ηγεσία, η οποία εγγυάται την εκκλησιαστική μας ύπαρξη. Η λύση που πρότεινα ήταν να τους προσφέρω έναν τρόπο να διατηρήσουν την κανονική τους υπόσταση και την εκκλησιαστική τους ταυτότητα, ακόμη και αν διακόψουν την κοινωνία με το Πατριαρχείο Μόσχας — ώστε να μην γίνουν αίρεση στα μάτια της Ορθοδοξίας. Μόλις ένα εκκλησιαστικό σώμα μετατραπεί σε αίρεση, μπορεί να διασπαστεί περαιτέρω σε άλλες υποομάδες και παρατάξεις. Η προσφορά μου ήταν ένα απλωμένο χέρι, μια προσπάθεια να τους συναντήσω εκεί που βρίσκονται και να τους στηρίξω σε αυτή τη δύσκολη κατάσταση στην οποία έχουν βρεθεί. Αυτό έγινε χωρίς εξαναγκασμό — μόνο με την προσφορά κανονικής κοινωνίας και εκκλησιαστικής ακεραιότητας. Δεν ζητώ τίποτα σε αντάλλαγμα, εκτός από ένα πράγμα: ως ένδειξη κοινωνίας, οι επίσκοποι τους να αναφέρουν το όνομά μου κατά τη διάρκεια των λειτουργιών. Έχω το δικαίωμα να μνημονεύομαι. Αυτή ήταν η πρώτη μου πρόταση”, είπε για την πρώτη του πρόταση.

Τόνισε ότι δεν απαιτεί την άμεση συγχώνευση των δύο εκκλησιών. “Θα διατηρήσουν την ελευθερία να συνεχίσουν να λειτουργούν όπως λειτουργούσαν μέχρι τώρα. Έχω επίσης μοιραστεί αυτήν την ιδέα με το Οικουμενικό Πατριαρχείο, το οποίο επίσης αναγνωρίζει την ανάγκη να βοηθήσει τους Ορθόδοξους αδελφούς και αδελφές μας από τη ρωσική εκκλησία”.

Ταυτόχρονα, υποστήριξε ότι αυτή η προσφορά χρησιμεύει ως χειρονομία συγχώρεσης για τον διωγμό και την καταστροφή που υπέστη η εκκλησία από την κατοχή της Εσθονίας. “Ιστορικά, εμείς ήμασταν τα θύματα εδώ. Λυπάμαι που το αναφέρω ξανά, αλλά μέχρι το 1945, είχαμε 200.000 Ορθόδοξους πιστούς στην Εσθονία, 180 κληρικούς και 153 εκκλησίες. Όταν ήρθα για πρώτη φορά στην Εσθονία, τι βρήκα; Ερείπια – και αυτά τα ερείπια δεν μπορούν να ξεχαστούν. Όταν ταξιδεύετε στην Εσθονία και βλέπετε τις εκκλησίες που βρίσκονται σε ερείπια, είναι Ορθόδοξες εκκλησίες. Εκκλησίες διαλύθηκαν, ιεροί τόποι καταστράφηκαν και κανείς δεν ξέρει τι συνέβη σε πολλούς από τους κληρικούς. Θα θυμόμαστε τι συνέβη εδώ, αλλά δεν μπορούμε να μείνουμε κολλημένοι στο παρελθόν – πρέπει να προχωρήσουμε. Αυτό που θα μας οδηγήσει μπροστά είναι η αμοιβαία συγχώρεση, ακόμη και όταν το άλλο μέρος δεν το ζητά. Η πρόθεση πίσω από αυτή την πρόταση ήταν να τείνουμε ένα χέρι βοήθειας και να δείξουμε ότι έχουμε αγάπη για τους αδελφούς και τις αδελφές μας”.

Η δεύτερη πτυχή της πρότασής του είναι η κοινωνική. “Βρίσκομαι στην Εσθονία εδώ και 26 χρόνια και σε όλο αυτό το διάστημα δεν έχουμε κάνει ποτέ κοινή προσευχή με τους Ρώσους Ορθόδοξους πιστούς. Διακόψανε την κοινωνία με την εκκλησία μας. Ωστόσο, από κοινωνικής άποψης, έχουν τη δική τους εκκλησιαστική κοινότητα. Παρά την έντονη προπαγάνδα που έχει εξαπλώσει η ρωσική εκκλησία

εναντίον της εκκλησίας μας και διαφόρων ατόμων, υπάρχουν πολλοί ανάμεσά τους που είναι πράγματι πρόθυμοι να συνεργαστούν μαζί μας. Η πρόταση για το βικαριάτο προσφέρει έναν τρόπο για να καταστεί δυνατή μια τέτοια συνεργασία – χωρίς να υποτάσσουμε ή να συγχωνεύουμε κανέναν – ώστε να είναι δυνατή η συνεργασία. Αυτό θα μας επέτρεπε να αρχίσουμε να μαθαίνουμε ο ένας για τον άλλον και να δημιουργήσουμε μια αδελφική και φιλική ατμόσφαιρα που τελικά ωφελεί την κοινωνία στο σύνολό της”.

“Αυτές είναι οι δύο πρωτοβουλίες που έχω προτείνει και δεν έχει υπάρξει καμία αλλαγή στη στάση μου. Θέλω να ελπίζω και να πιστεύω ότι στο τέλος, το πνεύμα της αγάπης θα θριαμβεύσει επί του πνεύματος της εχθρότητας”, τόνισε.

Μεταξύ άλλων ερωτημάτων ο κ. Στέφανος ρωτήθηκε και για τη δήλωση του νέου Πάπα Λέοντα ΙΔ’ για την ανάγκη οι Χριστιανοί να εορτάζουν μαζί το Πάσχα. “Αυτό δεν είναι ένα νέο ζήτημα — συζητείται εδώ και αρκετό καιρό. Ωστόσο, είναι αξιοσημείωτο και θετικό το γεγονός ότι ο Πάπας Λέων έχει επικεντρώσει την προσοχή του σε αυτό. Το θέμα απέκτησε σημαντική δυναμική κατά τη διάρκεια της θητείας του Πάπα Φραγκίσκου και χαίρομαι που βλέπω ότι ο νέος Πάπας συνεχίζει τις αρχές του προκατόχου του. Κατά την άποψή μου, εάν μπορεί να βρεθεί μια κοινή λύση, τότε θα πρέπει οπωσδήποτε να επιδιωχθεί. Ελπίζω να συμβεί σύντομα” , απάντησε.

Πηγή φωτογραφιών: Priit Mürk/ERR